

Kanta-palveluihin tallennettavia asiakirjoja koskevien määrittelyiden versiointikäytännöt

Muutoshistoria

Versio	Pvm	Tekijä / hyväksyjä	Kuvaus
1.0	4.10.2016	KH	Ensimmäinen versio
1.1	21.1.2021	Kela	Lisätty omat luvut Sähköisen reseptin ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston versiointikäytännöistä. Siirretty Potilastiedon arkisto kohtaiset versiointikäytännöt omaksi luvukseen
1.2	10.2.2022	Kela	Lukuun 4 täsmennetty yhteistestauslausunnon ja määrittelyjen suhdetta. Päivitetty lukuun 6 viite sosiaalihuollon asiakirjastandardiin Lisätty lukuun 7 määrittelyissä käytettävistä versionumeroinneista ja release candidate statuksen käytöstä.

Sisällysluettelo

Kanta-palveluihin tallennettavia asiakirjoja koskevien määrittelyiden versiointikäytännöt	1
Muutoshistoria	1
1. Johdanto	2
2. Termit ja käsitteet.....	2
3. Yleinen linjaus, joka koskee kaikkia Kanta-palveluita.....	3

4.	Potilastiedon arkiston asiakirjojen versiointikäytännöt.....	4
5.	Reseptin versiointikäytännöt.....	8
6.	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston asiakirjarakenteiden ja header-tietojen versiointikäytännöt	8
7.	Versionumeroiden käyttö määrittelyissä	11

1. Johdanto

Kanta-palveluissa säilytettävien tietosisältöjen määrittelyt kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Määrittelyjen muutokset vaikuttavat sekä Kanta-palveluiden kansalliseen toteutukseen että Kanta-palveluihin liittyviin tietojärjestelmiin. Linjauksen tavoitteena on luoda säännöt määrittelyjen versioiden vaihdolle niin, että taattaisiin tietty eteenpäin ja taaksepäin yhteensopivuuden aste, varmistettaisiin säilytettävän aineiston saatavuus ja ymmärrettävyys pitkäaikaisarkistoinnissa, sekä määriteltäisiin määrittelyjen tukea koskevia vaatimuksia ja niiden voimaantulon aikatauluja karkealla tasolla. Versiointikäytäntöjen lähtökohtana on se, että jokaisen Kanta-palveluissa säilytettävän asiakirjan tulee noudattaa tarkalleen niitä määrittelyjä, joiden versiot on ilmoitettu asiakirjassa (CDA R2 header tai CDA R2 body).

2. Termit ja käsitteet

(Tietosisältö)määrittelyllä tarkoitetaan ohjetta tietosisältöjen esittämisestä Kanta-palveluihin tallennettavissa asiakirjoissa. Määrittely voi olla asiakirjatyypikohtainen tai se voi kattaa useampaa eri asiakirjatyyppeä (esimerkiksi Header-määrittely). Tietosisältömäärittelyillä on useimmiten keskinäisiä riippuvuuksia liiketoimintalogiikan määrittelyjen kanssa. Määrittelyiden välillä on myös runsaasti ristiviittauksia.

Määrittelyn tuella tarkoitetaan tietojärjestelmän kykyä tuottaa ja tulkita kyseisen määrittelyn mukaisten asiakirjojen rakenteisia tietosisältöjä ja näyttömuotoja.

Eteenpäin yhteensopivuudella tarkoitetaan tietojärjestelmän kykyä käsitellä uuden määrittelyversion mukaisia asiakirjoja, vaikka tietojärjestelmä tukee vain vanhaa määrittelyversiota. Tietojärjestelmä osaa tulkita uuden määrittelyversion mukaisia asiakirjoja niin, että se ohittaa tietosisällöt, joita se ei tue, sekä mahdollisesti tuottaa asiakirjoista päivitettyjä tai korjattuja versioita tai mitätöi asiakirjoja säilyttäen asiakirjassa ei-tuettuja tietosisältöjä. Palvelukohtaisesti voidaan antaa tarkempia määräyksiä sallituista toimenpiteistä.

Taaksepäin yhteensopivuudella tarkoitetaan tietojärjestelmän kykyä käsitellä vanhan määrittelyversion mukaisia asiakirjoja, vaikka tietojärjestelmä tukee vain uutta määrittelyversiota.

Minor-tason muutoksella tarkoitetaan määrittelyn päivitystä uudeksi versioksi niin, että päivitys sisältää vain seuraavat uudet ominaisuudet:

- uusien valinnaisten tietorakenteiden lisäys, jotka eivät ole tietojen tulkinnan kannalta kriittisiä tai muuten olennaisia.
- koodistomuutosten tekeminen eli siirtyminen uuteen koodistoon, koodiston muutos, vaihtoehtoisen koodiston ottaminen vanhan rinnalle tai vaihtoehtoisen koodiston poistaminen käytöstä, paitsi tietojen tulkinnan kannalta kriittiset tai muuten olennaiset koodistot.

Major-tason muutoksella tarkoitetaan muuta kuin minor-tason muutosta. Muun muassa seuraavat muutokset ovat major-tason muutoksia:

- uuden pakollisen tietorakenteen lisäys
- uuden tietojen tulkinnan kannalta kriittisen tai muuten olennaisen valinnaisen tietorakenteen lisäys
- tietorakenteen kardinaliteetin muutos, kuten valinnaisen tietorakenteen muuttaminen pakolliseksi, pakollisen tietorakenteen muuttaminen valinnaiseksi, toistuvan tietorakenteen muuttaminen ei-toistuvaksi tai ei-toistuvan tietorakenteen muuttaminen toistuvaksi
- tietorakenteen poistaminen käytöstä

Määrittelykokoelmalla tarkoitetaan joukkoa määrittelyitä ja niiden versioita, jotka ovat käytössä samaan aikaan (käytössä vain Potilastiedon arkistossa).

3. Yleinen linjaus, joka koskee kaikkia Kanta-palveluita

Linjaus on kirjoitettu oletuksella, että jatkossakin käytetään HL7 V3 CDA R2 -asiakirjastandardia. Mikäli käytettävä standardi muuttuu, linjaus päivitetään.

Asiakirjassa noudatettavat määrittelyversiot ilmoitetaan asiakirjan `templateId`-elementeissä. Asiakirja voi noudattaa useampaa eri määrittelyä, esimerkiksi omia määrittelyitä Header- ja Body-rakenteiden osalta sekä mahdollisesti näkymäkohtaisia määrittelyitä. Jokaisesta asiakirjan käyttämästä määrittelystä tulee noudattaa aina vain yhtä versiota, eli saman määrittelyn useamman eri version käyttö saman asiakirjan sisällössä on kielletty.

Määrittely tai siihen liittyvien palveluiden julkaisusuunnitelma voi tarvittaessa sisältää tarkempia sääntöjä yksittäisten tietorakenteiden käyttöönottamisen tai käytön lopettamisen aikatauluista, joita sovelletaan määrittelyn versionvaihtotilanteissa. Tällaisten erikoissääntöjen määrää pyritään pitämään mahdollisimman pienenä, ja huolellisesti pohditaan määrittelyjen muutosten potentiaalisia vaikutuksia taaksepäin ja eteenpäin yhteensopivuuteen.

Kanta-palveluihin liittyneiden tietojärjestelmien tulee osata näyttää käyttäjälle tiettyä määrittelyversiota noudattavia asiakirjoja ainakin näyttömuodon (CDA narrativen tai Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistossa XHTML sekä PDF/A) avulla vähintään sen ajan, jolloin asiakirja on aktiivisessa käytössä. Aktiivinen käyttö tarkoittaa sitä, että muut Kanta-palveluihin liittyneet tietojärjestelmät voivat lukea, korjata, päivittää tai mitätöidä kyseistä asiakirjaa. Aktiivisen käytön pituus vaihtelee palveluittain, joten se määritellään palvelukohtaisissa tarkennuksissa.

Jos tietorakenne on poistettu määrittelyn uudesta versiosta ja asiakirja päivitetään siten, että otetaan uusi määrittelyversio käyttöön, tietorakennetta ei saa tuoda asiakirjalla asiakirjan päivityksen yhteydessä, vaikka se olisikin saatavilla asiakirjan vanhassa versiossa. Tämä sääntö koskee sekä kokonaisia tietorakenteita että yksittäisiä kenttiä isommissa tietorakenteissa. Mikäli määrittelyn päivityksen yhteydessä tietorakenteesta on poistettu yksittäinen kenttä, tietorakenne tuodaan päivitettyyn asiakirjaan ilman poistettua kenttää.

Uutta määrittelyversiota noudattavaa asiakirjaa ei saa päivittää tai korjata siten, että siitä tallentuu vanhan määrittelyversion mukainen asiakirja. Uutta määrittelyversiota noudattavan asiakirjan saa yleensä mitätöidä myös vain vanhaa määrittelyversiota tukevilla tietojärjestelmillä niin, että siitä muodostuu vanhan määrittelyversion mukainen asiakirja. Tiettyjen asiakirjatyypin mitätöinnistä voidaan antaa tarkempia määrittely- tai määrittelyversiokohtaisia ohjeita, joissa tämä toimintatapa voi olla kielletty.

Jos tietojärjestelmä tukee vain vanhaa määrittelyversiota, mutta on todennetusti eteenpäin yhteensopiva uuden version kanssa (todennus yhteistestauksella), tietojärjestelmä saa sallituissa tapauksissa päivittää tai korjata uuden määrittelyn mukaisia asiakirjoja. Määrittelyn versioksi ilmoitetaan tällöin sama versionumero kuin Kanta-palveluista haetussa asiakirjassa. Sallitut toimenpiteet ja edellytykset niiden suorittamiselle määritellään palvelukohtaisissa määrittelyissä. Koska uudessa määrittelyversiossa saattaa olla uusia tietokenttiä, joita tietojärjestelmä ei osaa tulkita rakenteisesta muodosta, asiakirjan näyttämässä tulee ensisijaisesti käyttää asiakirjan näyttömuotoa.

Vanhoja määrittelyversioita noudattavia asiakirjoja korjataan, päivitetään ja mitätöidään siten, että käytetään joko samaa määrittelyversiota kuin toimenpiteen kohteena olevassa asiakirjassa, tai toimenpiteen tekohetkellä voimassa olevaa määrittelyversiota.

4. Potilastiedon arkiston asiakirjojen versiointikäytännöt

Potilastiedon arkiston määrittelyistä julkaistaan *määrittelykokoelmia*. Määrittelykokoelmaan liitetään joukko määrittelyitä, joita tuetaan Kanta-palvelussa tietynä ajanjaksona. Potilastiedon arkistossa voidaan tukea useita eri määrittelykokoelmia yhtä aikaa. Määrittelykokoelmat linkittyvät suoraan tai epäsuorasti Kanta-palveluiden julkaisusuunnitelmiin. Yhdessä asiakirjassa on käytettävä vain yhteen määrittelykokoelmaan kuuluvia määrittelyitä. Esimerkiksi Potilastiedon arkiston asiakirjoissa on käytettävä samaan määrittelykokoelmaan kuuluvaa Header- ja Body-määrittelyä. Sekaversioiden käyttö on kielletty.

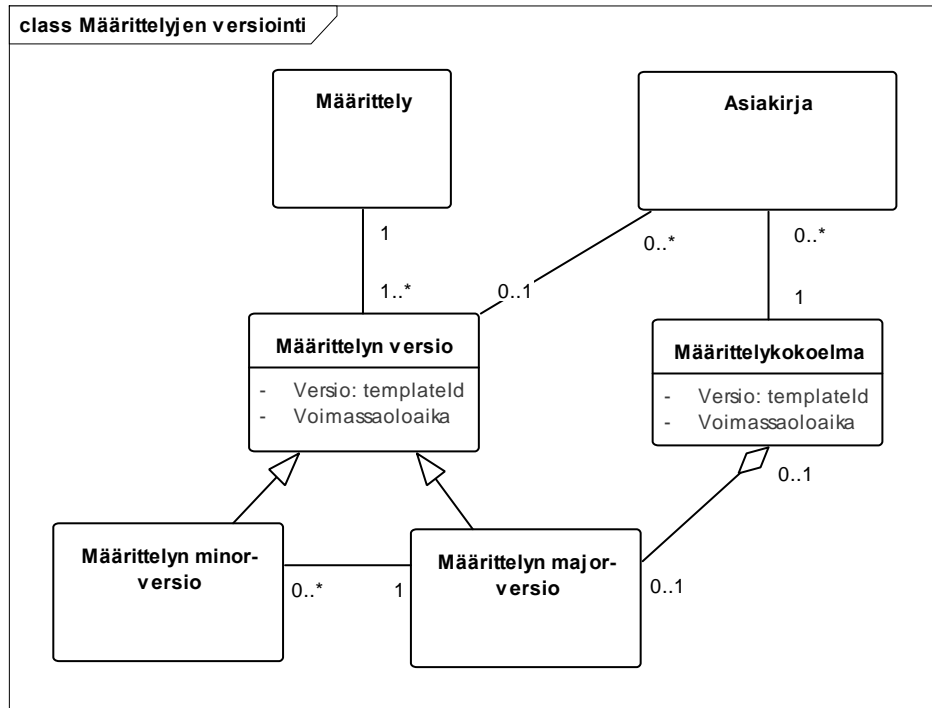
Määrittelykokoelman versio ilmaistaan `templateId`-tunnuksen avulla asiakirjan Header-osassa. `templateId` on muotoa

```
<templateId root="1.2.246.777.5.1" extension="XXXX" />
```

missä `XXXX` on määrittelykokoelman tunnus, esimerkiksi "2016" tai "2017.1".

Määrittelykokoelmaan ei saa liittää useita eri major-versioita samasta määrittelykokoelmasta. Määrittelykokoelmassa saa kuitenkin olla useita minor-versioita samasta määrittelykokoelmasta. Kuvassa 1 on määrittelyjen versioinnin tarkempi käsittekaavio kardinaliteeteineen.

Samalle määrittelykokoelmalle voidaan tarvittaessa antaa useita tunnisteita, jos määrittelykokoelmaa noudattavien asiakirjojen käsittelyyn voi liittyä eri sääntöjä. Esimerkiksi jos määrittelykokoelmaan kuuluvien määrittelyiden noudattamista on tarkoitus testata eri järjestelmien tai eri vaiheiden osalta eri tavalla, tällä voi olla vaikutusta asiakirjaan merkittävään tunnisteeseen. Tästä annetaan palvelukohtaisia ohjeita.

Kuva 1: Määrittelyiden versiointi ja määrittelykokoelmat

Potilastiedon arkistoon ja Tiedonhallintapalveluun liittyneiden tietojärjestelmien tulee osata näyttää käyttäjälle tiettyä määrittelyversiota noudattavia asiakirjoja ainakin näyttömuodon (CDA narrativen) avulla vähintään 120 vuoden ajan. Aika lasketaan määrittelyversion käytön lopettamisesta. Tiedot määrittelyversioiden käyttöönotoista, käytön lopettamisesta ja määrittelykokoelmista julkaistaan kanta.fi-sivuilla.

Potilaskertomusasiakirjoissa käytetään kolmen eri tason määrittelyitä:

- Asiakirjan kuvailutiedot (asiakirjan header-osuus): Potilastiedon arkiston CDA R2 Header ja Potilastiedon arkiston asiakirjojen kuvailutiedot
- Asiakirjan kertomusmerkinnän yleinen rakenne (asiakirjan body-osuus): Kertomus ja lomakkeet-määrittely
- Näkymäkohtaiset/tietosisältökohtaiset määrittelyt (asiakirjan body-osuus): samassa asiakirjassa voi olla useampi näkymä/eri tietosisältö, joten näitä ohjaavia määrittelyjä voi olla käytössä useampia yhdessä asiakirjassa.

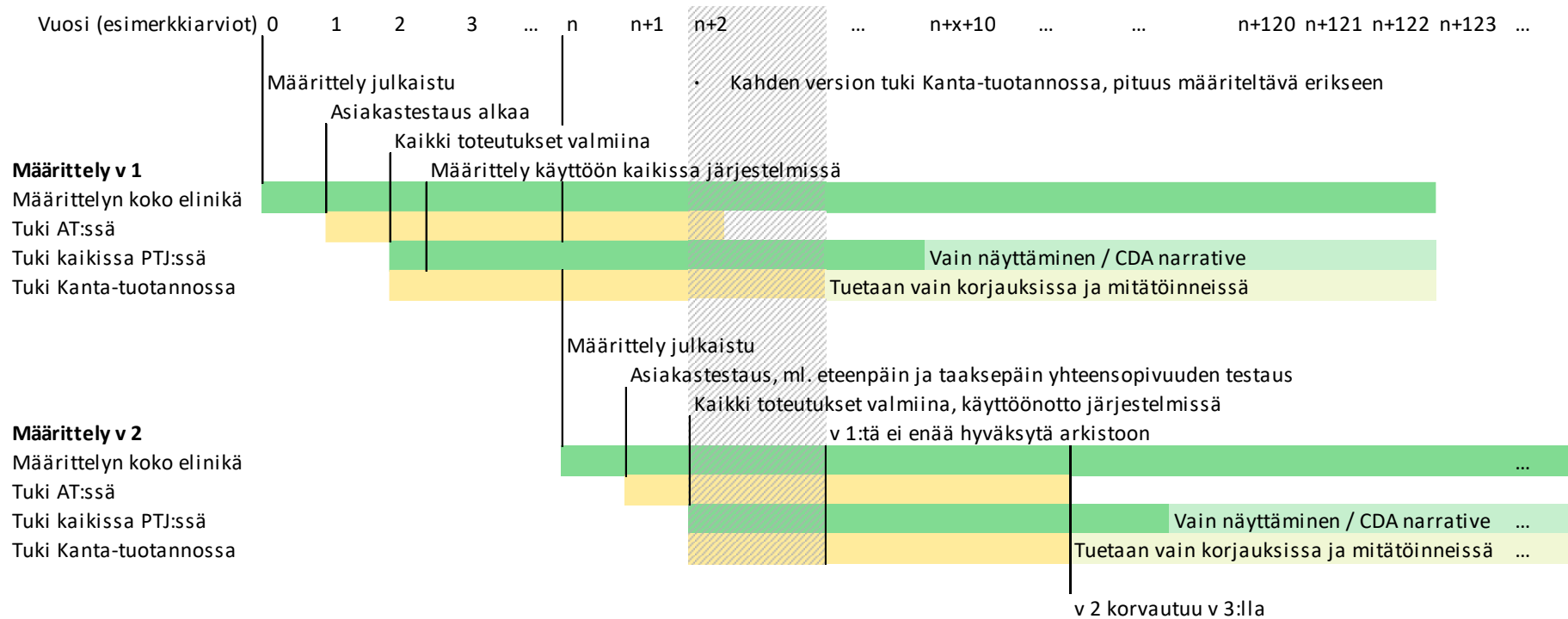
Määrittelykokoelman säännöissä kerrotaan kulloinkin käytettävät määrittelyversiot yllä luetelluista määrittelyistä.

Kuvassa 2 on esitetty Potilastiedon arkiston tai Potilaan tiedonhallintapalvelun asiakirjaa koskevan yksittäisen määrittelyn elinikää. Kuvassa esitetyt ajat ovat ohjeellisia ja niitä tarkennetaan Kanta-palveluiden määrittelykokoelmissa, julkaisusuunnitelmissa tai yksittäisissä määrittelyissä.

Määrittelyn koko elinikä alkaa määrittelyn kehittämisestä ja määrittelyluonnoksen julkaisemisesta. Määrittelyn toteuttamiselle ja kommentoinnille varataan riittävästi aikaa niin Kanta-palveluihin liittyvien tietojärjestelmien toimittajille kuin Kanta-palvelujen asiantuntijoille. Kun määrittelyn mukainen toteutus on tehty Kanta-palvelujen asiakastestiympäristöön ja tietojärjestelmiin, sen toimivuus todennetaan järjestelmätoimittajan suorittamalla testauksella tai muun vastaavan menetelmän avulla. Toteutuksen tai testauksen yhteydessä voidaan tunnistaa tarve määrittelyn täsmentämiselle. Tarvittavat täsmennykset lisätään määrittelyyn ennen määrittelyn lopullista hyväksyntää ja julkaisemista. Kun määrittely on julkaistu, voidaan tietojärjestelmistä antaa siihen perustuva yhteistestauslausunto, tietojärjestelmä voidaan ottaa käyttöön ja liittää Kanta-palveluihin. Kanta-palvelut hyväksyvät vain määrittelyä noudattavia asiakirjoja, joita tuottava tietojärjestelmä on suorittanut hyväksytysti yhteistestauksen ja mahdollisen käyttöönottokokeen.

Kun määrittely korvataan uudella versiolla, noudatetaan samaa määrittelyn käyttöönottoprosessia. Sekä vanhaa että uutta versiota tuetaan rinnakkain määrittelyn ajan. Version käytön lopettamisen jälkeen tietojärjestelmiltä vaaditaan vanhan version täydellistä tai (riippuen määrittelystä) osittaista tukea määrittelyn ajan (esimerkiksi 10 vuotta). Osittainen tuki voi tarkoittaa esimerkiksi kykyä tulkita asiakirjan rakenteisen muodon tietorakenteita sekä korjata tai mitätöidä asiakirjoja, ilman kykyä tuottaa uusia asiakirjoja vanhalla määrittelyversiolla. Tämän jälkeen tietojärjestelmien tulee osata näyttää asiakirjan sisältö vain CDA narrative -osan avulla. Tämäkin vaatimus poistuu sen jälkeen kun on kulunut 120 vuotta version käytön lopettamisesta.

Potilastiedon arkiston määrittelyissä annetaan tarkempia ohjeita linjauksen soveltamiseen.

Kuva 2: Määrittelyn version elinikä, Potilastiedon arkisto ja Potilaan tiedonhallintapalvelu

5. Reseptin versiointikäytännöt

Reseptissä ei ole käytössä määrittelykokoelmaa, vaan määrittelyt julkaistaan HL7 määrittelypakettina. HL7 määrittelypaketti koostuu seuraavista määrittelyistä

- Lääkemääräyksen CDA R2 Header (asiakirjan header-osuus) -määrittely
- Lääkemääräyksen sanomat CDA R2-rakenteena (asiakirjan body-osuus) -määrittely
- Reseptissä samaan määrittelypakettiin kuuluu Lääkemääräyksen Medical Records sanomat (sanomarajapinta) -määrittely

Määrittelypaketin versio ei näy Reseptin asiakirjoilla (tai sanomilla). Määrittelypaketti kuitenkin ohjaa mitä eri määrittelyiden versioita Reseptin asiakirjoissa saa käyttää. Reseptissä määrittelypaketin sisällä olevien määrittelyiden versiot ilmaistaan seuraavasti:

- Asiakirjan Header ja Body -osassa `templateId`-tunnuksen avulla. `TemplateId` on muotoa `templateId root="1.2.246.777.11.2019.2"/>` missä määrittelyversio tunnistetaan kahden viimeisen solmun perusteella, esim. 2019.2.
- `MedicalRecords` sanoman `profileId` -tunnuksen avulla. `ProfileId` on muotoa `<profileId root="1.2.246.777.11.2019.4"/>` missä määrittelyversio tunnistetaan kahden viimeisen solmun perusteella, esim. 2019.4.

Reseptin asiakirjoissa on käytettävä samaan määrittelypakettiin kuuluvaa Header- ja Body-määrittelyiden versioita. Sekaversioiden käyttö (esim. Header-määrittelyt v. 2.5 ja Body-määrittelyt v. 3.0) on kielletty.

Reseptin määrittelyissä annetaan tarkempia ohjeita versioinnin soveltamiseen.

Rajat ylittävän reseptin osalta yhteyspiste palauttaa aina tiedot voimassaolevan version mukaisesti apteekkijärjestelmille.

6. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston asiakirjarakenteiden ja header-tietojen versiointikäytännöt

Määrittelykokoelma

Määrittelykokoelma ei ole käytössä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistossa.

Asiakirjarakenteet

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoille on määritelty yli 200 asiakirjarakennetta (erilaista asiakirjatyyppeä). Asiakirjarakenteiden määrittelyä, mallintamista ja julkaisua hallitaan THL:n kehittämällä Sosmeta-palvelulla (Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu), joka toimii käyttöliittymänä asiakirjarakenteiden ylläpitoon THL:ssa sekä asiakirjarakenteiden jakelukanavana eri toimijoille. Sosmeta-palvelun kautta julkaistaan myös asiakirjarakenteiden tekniset rakenteet eli skeemat.

THL on kuvannut asiakirjarakenteiden hyväksyntä- ja julkaisuprosessia dokumentissa "[Sosiaalihuollon asiakastietomäärittelyjen ja palvelutuotannon toiminnallisten määrittelyjen hallinta](#)". Hallintamallissa

asiakirjarakenteiden julkaisuja tehdään neljä kertaa vuodessa, maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuussa, jolloin myös asiakirjarakenteiden versio Päivitykset julkaistaan.

Alla olevassa taulukossa kuvatut minor-tasoiset muutokset aikaisempaan versioon eivät tuota asiakirjalle versio Päivitystä.

Minor-päivityksen aiheuttavat muutokset	Selite
Muutos	
Päivitä tietokomponenttia tai tietokomponentin kenttää kirjastossa ja asiakirjassa	Sisältää vain seuraavien ominaisuuksien päivitykset: <ul style="list-style-type: none">• määritelmä• huomautus• toteutusohje• esimerkki• fraasi
Päivitä "itsenäinen" tietokenttä asiakirjaan	Sisältää vain seuraavien ominaisuuksien päivitykset: <ul style="list-style-type: none">• määritelmä• huomautus• toteutusohje• esimerkki• fraasi
Lisää tietokomponentti tietokomponenttikirjastoon	Tietokomponenttikirjastoon lisätään uusi tietokomponentti, jota ei vielä käytetä missään asiakirjassa.

Kaikki muut muutokset luetaan Major-tason muutoksiksi, jotka aiheuttavat asiakirjalle versio Päivityksen. Tällöin versio ei ole yhteensopiva vanhojen tietokomponenttien tai asiakirjojen kanssa ja käyttöönotto edellyttää muutoksia asiakastietojärjestelmiin.

Asiakirjarakenteella on Sosmeta-palvelussa julkaistaessa tila, joka kertoo kyseisen asiakirjaversio elinkaaren vaiheen. Uusi versio asiakirjasta julkaistaan ensin luonnos-tilassa, jonka jälkeen tila päivityt alle olevan kuvauksen mukaisessa järjestyksessä. Asiakirjan tilan vaihtuessa asiakirjan versio ei muutu, mikäli sisältöön ei ole tullut muutoksia.

Luonnos

Luonnos-tilaisina julkaistut asiakirjarakenteet ovat valmiita sosiaalihuollon asiantuntijoiden sisällölliseen kommentointiin. Saatujen kommenttien perusteella asiakirjarakennetta kehitetään edelleen. Luonnos-tilassa olevat asiakirjarakenteet näkyvät Sosmeta-palvelussa julkisesti, mutta skeemojen hyödyntämisessä on huomioitava, että muutokset niihin ovat hyvin todennäköisiä.

Testissä

Testissä-tilassa oleva asiakirjarakenne on sisällöllisesti valmis ja myös sen skeema on ladattavissa Sosmeta-palvelusta. Siihen kerätään kuitenkin teknisiä kommentteja tietojärjestelmätoimittajilta ja Kelalta.

Tässä vaiheessa asiakirjarakenne on hyödynnettävissä testaukseen Sosiaalihuollon arkiston AT-ympäristössä.

Valmis

Valmis-tilaiset asiakirjarakenteet ovat sisällöllisesti ja teknisesti valmiita. Myös skeema on ladattavissa Sosmeta-palvelusta. Valmis-tilaisia asiakirjarakenteita voidaan hyödyntää yhteistestauksessa sekä tuotantokäytössä.

Vanhentunut

Kun asiakirjarakenteesta julkaistaan seuraava valmis-tilassa oleva versio, edellisestä versiosta tulee automaattisesti **vanhentunut**. Vanhentunut-tilaista asiakirjarakennetta tuetaan Kanta-palveluissa siirtymäkauden ajan. Tämä tarkoittaa, että vaikka rakenne on vanhentunut, sitä käyttävät asiakastietojärjestelmät voivat arkistoida sen mukaisia asiakirjoja Asiakastiedon sähköiseen arkistoon vielä siirtymäkaudella.

Poistettu

Asiakirjan tilaksi merkitään **poistettu**, kun vanhentuneen asiakirjarakenteen siirtymäkausi päättyy, tai asiakirjarakenne poistetaan muusta syystä, esim. STM:n linjauksen perusteella. Poistettu-tilassa olevaa asiakirjarakennetta ei voi enää käyttää asiakirjojen arkistoisemisessa. Kuitenkin kyseisellä rakenteella aikaisemmin laaditut ja arkistoidut asiakirjat ovat haettavissa arkistosta.

Sosiaalihuollon arkisto tukee tuotantokäytössä tallennuksessa asiakirjoja, joiden tila on valmis tai vanhentunut. Myös yhteistestauksessa käytettävien asiakirjarakenteiden tulee olla Valmis-tilaisia.

Hakuvastauksina palautettavien asiakirjojen osalta tila-tiedolla ei ole merkitystä vaan arkisto palauttaa alkuperäisen asiakirjan arkistoidulla rakenteella sen statuksesta riippumatta.

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon liittyneiden tietojärjestelmien tulee arkistoinnissa käyttää Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston tukemia asiakirjarakenteita. Lisäksi järjestelmässä tulee olla kyvykkyyden näyttö käyttäjälle asiakirja ainakin näyttömuodon (XHTML tai PDF/A) avulla [Sosiaalihuollon asiakirjastandardin](#) mukaisesti.

Mitätöinti asiakirjan skeemaa ei versioda edellä kuvatun mallin mukaisesti eikä sitä ole julkaistu Sosmetassa. Mitätöitävän asiakirjan versiolla ei ole vaikutusta mitätöinti asiakirjan skeemaversioon tai tietosisältöön.

Header-tiedot

Metatietomalliin kohdistuvat muutokset julkaistaan neljä kertaa vuodessa tapahtuvien määrittelyjen julkaisujen yhteydessä. Määrittelykokoelma-metatieto määrittelyn versioiden hallinnassa ei Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistossa ole käytössä.

Tuotantokäytössä olevien metatietojen käyttötarkoitusta tai rakennetta ei lähtökohtaisesti muuteta.

Muutokset pyritään kohdentamaan määrittelyn kohteena olevaan toiminnallisuuteen siten, että ne vaikuttavat mahdollisimman vähän arkiston tuotantokäytössä olevaan toiminnallisuuteen ja aikaisemmassa vaiheessa jo käyttöön otettuihin asiakirjaryhmiin. Uusien metatietojen käyttäminen on kuitenkin yleensä sallittua, mutta ei pakollista myös näillä aikaisemman vaiheen asiakirjoilla.

7. Versionumeroiden käyttö määrittelyissä

Seuraavissa kappaleissa käydään läpi määrittelyissä käytettävää versionumerointia sekä Release candidate stauksen hyödyntämistä määrittelyjen julkaisemisessa.

Versionumerointi

Kanta-palveluiden asiakirjojen määrittelyissä on käytetty erilaisia versiointinumerointitapoja. Jatkossa asiakirjojen uusien määrittelyjen versioinnissa pyritään siirtymään [semanttiseen versiointiin](https://semver.org/) (semver.org):

Määrittelyt saavat numeroinnin seuraavasti MAJOR.MINOR.PATCH:

- MAJOR: versio, jossa on yhteentoimivuuden rikkovia muutoksia
- MINOR: versio, jossa muutokset ovat taaksepäin yhteensopivia
- PATCH: versio, jossa on taaksepäin yhteensopivia korjauksia (kirjoitusvirheitä, täsmennyksiä teksteihin jne.).

Kanta-palveluiden HL7 asiakirjoja (header ja body) koskevissa määrittelyissä määrittelyt saavat OID-tunnuksen. Määrittelyn OID-tunnus näkyy HL7 asiakirjan header-osuudessa ja eri body-osuuksissa (templated) Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tallennettavia asiakirjoja lukuun ottamatta. OID-tunnus pitää muuttaa MAJOR määrittelyversioihin pohjautuvien toteutusten välillä, sillä MAJOR versiot saavat uuden OID-tunnuksen. MINOR- ja PATCH-versioissa määrittelyiden OID-tunnus ei muutu. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tallennettavien rakenteisten asiakirjojen määrittelyn OID-tunnus ilmoitetaan asiakirjan header-osuudessa Asiakirjan teknisessä toteutuksessa noudatettu määrittely (contentSpecificationId) -kentässä.

Esimerkkejä käytöstä: Uudesta määrittelystä tehdään MAJOR-versio, se saa versionumeron 1.0 (1.0.0). Kun tälle julkaistaan PATCH-versio, se saa versionumeron 1.0.1 (ja sitä seuraavat PATCH-versiot 1.0.2, 1.0.3..). Kun määrittelystä 1.0 (1.0.0) tehdään MINOR-versio, saa se versionumeron 1.1.0 (ja sitä seuraavat MINOR-versiot 1.2.0, 1.3.0..). Aiemmin tehdyt PATCH-versiot sisällytetään MINOR-versioon (esim. PATCH 1.0.3 sisältyy MINOR-versioon 1.1.0). MINOR- ja PATCH-versiot ovat taaksepäin yhteensopivia tietyn MAJOR-

version kanssa, näin MAJOR versio on edelleen voimassa samaan aikaan MINOR- ja PATCH-versioiden kanssa. Kun tietyn MAJOR-tasoisin version voimassaolo päättyy, päättyy myös niihin liittyvien MINOR- ja PATCH-versioiden voimassaolo.

Release candidate

Määrittelyiden uusista versioista voidaan julkaista Release candidate julkaisuja. Tällöin MAJOR-, MINOR- tai PATCH-version perään laitetaan Release candidate (RC) status, esim. MINOR-version 1.1.0 saa RC statuksen seuraavasti 1.1.0 RC1.

Release candidate versiolla varaudutaan siihen, että määrittelyvaiheessa ei tyypillisesti ole osattu vielä huomioida kaikkia toteutuksiin liittyviä seikkoja. Release candidate versiota voidaan kasvattaa tarpeen mukaan, kun saadaan palautetta määrittelyyn. Tällöin RC numerointi kasvaa muutosten myötä (RC2, RC3..). Release candidate versioita voi olla voimassa vain yksi.

Release candidate versioon pohjautuvien toteutusten kehittämisvaiheessa on varauduttava siihen, että määrittelyyn voi tulla vielä tarkennuksia. Määrittely julkaistaan ilman release candidate statusta, kun sen toimivuus on todennettu järjestelmätoimittajan suorittamalla testauksella tai muun vastaavan menetelmän avulla. Yhteistestauslausunto perustuu aina hyväksytyyn ja julkaistuun määrittelyyn, jonka jälkeen toteutus voidaan hyväksyä tuotantokäyttöön.

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistossa RC-status poistetaan määrittelyn versiosta, kun määrittely toiminnallisuus on asennettu asiakastiedon arkiston tuotantoympäristöön.